

Valašská kolonizace

seriál

**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Příchod valašských pastevců s jejich stády ovcí a koz v 16. století výrazně ovlivnil zdejší kraj a určil jeho ráz na další století. Pro vrchnost znamenal příchod valachů (původní označení pastevce) možnost hospodářsky využít dosud neosídlené hory. Proto je na svá panství často přímo zvali a poskytovali jim různé výhody. Valaši si totiž vyklučovali na horách pastviny pro svá stáda, ze kterých odváděli vrchnosti daně, které byly vyšší než případné příjmy z těžby dřeva.

Valašská kolonizace nebyla příčinou vzniku nových sídel v krajině, ani nárůstu ploch orné půdy (jelikož počty příchozích valachů nebyly velké) jako kolonizace pasekářská, ale vedla k rozšíření salašnického chovu koz a ovcí na místních horách. Tento pro Moravu nový způsob chovu přicházel spolu s valachy z oblastí Východních Karpat, kam se rozšířil v minulých staletích z Rumunska. Na Moravu přicházeli pastevci nejčastěji ze sousedních slovenských či polských oblastí, kde se usídlili dříve. Příchozí pastevci časem splynuli s

PŘÍCHOD valašských pastevců s jejich stády ovcí a koz v 16. století ovlivnil zdejší kraj a určil jeho ráz na další století. Foto: Muzeum regionu Valašsko

původním rolnickým obyvatelstvem, které si od nich osvojilo salašnický způsob chovu ovcí. Spolu s valachy se do oblasti šířila také pastevecká kultura, což se postupně začne projevovat v místním nářečí, kroji, stravě, zvycích i architektuře.

Valašská kolonizace, ale nepřinesla jen pozitivita, stala se jednou z příčin napjatých vztahů mezi panstvími na Moravě a v Uhrách. Panství na Moravě i na území dnešního Slovenska si při osídlování hor si vzájemně konkurovala. Zatímco dříve nebyla hranice na horách přesně vytyčena, jelikož zde žilo minimum lidí, po kolonizování hor došlo ke hraničním sporům mezi moravskými a uherskými majiteli panství a jejich poddanými o nově osídlené území. Tyto spory trvaly s větší či menší intenzitou od 16. do 17. století po celé délce hranice a nebylo výjimkou, že se často řešily pomocí zbraní. Je známo více případů, kdy obyvatelé panství z jedné i druhé strany hranice přepadaly horské salaše, odváděli z nich dobytek a někdy po takových přepadech zůstali i mrtví. Postupem času se situace naštěstí zklidnila, k čemuž přispělo i přesné vytyčení zemské hranice.

**Pavel Mašláň,
Muzeum regionu Valašsko**